

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان دامپزشکی کشور

Iran veterinary organization

جمهوری اسلامی ایران

ضوابط و مقررات بهداشتی
نگهداری و پرورش ماهی در قفس
در آب های داخلی

Executive Directive:

Technical and Hygienic
regulations for Cage Culture
Centers in Inland Waters

NVR
1403/02/IVO
September
2024

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، دوراهی یوسف آباد، ابتدای خیابان
سیدجمال الدین اسدآبادی، ساختمان سازمان دامپزشکی کشور
تلفن: ۸۸۹۵۳۴۰۰-۳
دورنویس: ۸۸۹۵۷۲۵۲
وبگاه: WWW.IVO.IR

مقررات ملی دامپزشکی
۱۴۰۳/۰۲/IVO
مهرماه ۱۴۰۳
(بازنگری اول)

فهرست

صفحه	عنوان
۱	دیباچه
۱	هدف
۱	تعاریف ، واژه ها و اصطلاحات
۲	دامنه کاربرد
۲	مسئولیت اجراء
۲	استناد قانونی
۳	محل استقرار مرکز
۳	مساحت زمین
۳	طرح و نقشه
۴	ویژگی های آب
۴	انبار نگهداری خوراک
۴	انبار نگهداری لوازم و تجهیزات
۴	رختکن و سرویس های بهداشتی
۴	شرایط و ضوابط بهداشتی تجهیزات و وسایل
۵	کنترل جوندگان و حیوانات مزاحم
۵	الزامات صدور پروانه بهداشتی
۷	تکالیف متقابل متصدی و مسئول فنی بهداشتی

دیباچه

دستورالعمل اجرایی « ضوابط و مقررات بهداشتی مراکز نگهداری و پرورش ماهی در قفس در آب های داخلی » که توسط دفتر نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی و دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های آبزیان در آبان ماه ۱۳۹۳ تدوین و طی نامه شماره ۵۷۷۲۲/ ۹۳/۲۲/ مورخ ۱۳۹۳/۰۸/۱۴ ابلاغ شده است با همکاری سازمان شیلات ایران و اخذ نقطه نظرات ادارات کل دامپزشکی استان ها مورد بازنگری قرار گرفت و در کارگروه تخصصی آبزیان مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۶ تایید و با کد «NVR:1403/02/ IVO» تصویب و از تاریخ ابلاغ لازم الاجرا می باشد.

ماده ۱- هدف :

تعیین ضوابط و مقررات بهداشتی نگهداری و پرورش ماهی در قفس در آب های داخلی

ماده ۲- واژه ها و اصطلاحات :

در این دستورالعمل علاوه بر واژه ها و اصطلاحات تعریف شده در قانون سازمان دامپزشکی کشور و آئین نامه اجرایی نظارت بهداشتی دامپزشکی، واژه ها و اصطلاحات به کار رفته دارای مفاهیم و معانی زیر می باشند :

۲-۱- سازمان : سازمان دامپزشکی کشور

۲-۲- اداره کل : اداره کل دامپزشکی استان

۲-۳- مرکز: مرکز نگهداری و پرورش ماهی در قفس در آب های داخلی

۲-۴- مجتمع (مجتمع نگهداری و پرورش ماهی در قفس): مجموعه ای از مراکز نگهداری و پرورش ماهی در قفس که توسط متقاضیان حقوقی واجد شرایط (در قالب یک شرکت یا تعاونی و یا تشکل قانونی مرتبط) به ثبت رسیده و پس از اخذ پروانه بهداشتی بهره برداری (به نام شرکت، تعاونی و یا تشکل قانونی مرتبط) تحت مدیریت تولیدی (پرورشی) و بهداشتی یکپارچه فعالیت می نمایند.

۲-۵- آب های داخلی: به انواع آب گیرها نظیر مخازن پشت سدها، آب بندان ها و دریاچه های طبیعی (با اهداف غیر قابل شرب)، اطلاق می شود.

۲-۶- هیدروبیولوژی آب : علم شناسایی موجودات زنده آب و اثرات و ارتباطات آن ها با محیط

۲-۷- TDS (Total Dissolved Solids) : کلیه مواد جامد محلول در آب (آلی و غیرآلی) که برابر مجموع غلظت همه یون های موجود در آب می باشد. این فاکتور مشخص کننده درجه شفافیت آب است.

۲-۸- لیمنولوژی (آبگیرشناسی): دانش مطالعه آب های داخلی از جنبه های زیستی (بیولوژی)، شیمیایی، فیزیکی و زمین شناختی

۲-۹- آیش گذاری: مدت زمان بین تخلیه/امحاء، خشک کردن و ضدعفونی کامل مرکز پرورشی آلوده تا ورود مجدد بچه ماهی جهت نگهداری و پرورش

۲-۱۰- رسوبات زیستی (Biofouling) : چسبیدن موجودات آلی به یک سطح در تماس با آب که شامل بیوفیلم ها (اجتماع یا ماتریکس پیچیده از میکروارگانیسم ها و تولیدات میکروبی که به یک سطح متصل شده و توسط مواد پلیمری خارج سلولی پوشیده شده)، می باشد.

۱۱-۲- منبع آبی: به کلیه آب گیرها نظیر مخازن پشت سدها، آب بندان ها، تالاب ها گفته می شود که بر اساس شرایط تعریف شده در این دستورالعمل، مناسب برای پرورش انواع آبزیان می باشد.

تبصره- منابع آبی براساس مساحت به منابع آبی بزرگ (بیش تر از ۵۰۰۰ هکتار)، منابع آبی متوسط (۵۰۰-۱۰۰۰ هکتار) و منابع آبی کوچک (کمتر از ۱۰۰۰ هکتار) طبقه بندی می شوند.

۱۱-۲- متصدی: اشخاصی که به نحوی در امور نگهداری و پرورش ماهی در قفس در آب های داخلی فعالیت دارند.

ماده ۳- دامنه کاربرد:

این دستورالعمل در خصوص نگهداری و پرورش ماهی در قفس های شناور و غوطه ور در آب های داخلی کاربرد دارد.

ماده ۴- مسئولیت اجراء :

اشخاص حقیقی و حقوقی که مبادرت به پرورش ماهی در قفس در آب های داخلی کشور می نمایند و سازمان نظام دامپزشکی جمهوری اسلامی ایران و یا واحدهای استانی مربوط که مبادرت به صدور/تمدید پروانه بهداشتی (تاسیس/ بهره برداری) مرکز می نمایند و نیز مسئولین فنی بهداشتی مربوطه، ملزم به اجرای مفاد این دستورالعمل بوده و اداره کل دامپزشکی استان، مسئول نظارت بر حسن اجرای آن می باشد.

ماده ۵- استناد قانونی:

۱-۵- قانون سازمان دامپزشکی کشور- مصوب ۱۳۵۰

۲-۵- قانون نظام جامع دامپروری کشور- مصوب ۱۳۸۸

۳-۵- قانون حفاظت و بهره برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی کشور- مصوب ۱۳۷۴

۴-۵- ماده (۳۴) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۹۵

۵-۵- آئین نامه اجرایی نظارت بهداشتی دامپزشکی- مصوب ۱۳۸۷

۶-۵- آئین نامه چگونگی کنترل بهداشتی تردد، نقل و انتقال، واردات و صادرات دام زنده و فرآورده های خام دامی- مصوب ۱۳۷۳

۷-۵- آئین نامه مبارزه با بیماری های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آن ها - مصوب ۱۳۹۱

۸-۵- آئین نامه اجرایی ماده (۳۴) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۹۵

۷-۵- آئین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهره برداری از منابع آبی جمهوری اسلامی کشور- مصوب ۱۳۷۸

ماده ۶ - محل استقرار مرکز :

محل استقرار مرکز (Site selection) بر اساس گزارش مطالعات انجام شده و یا داده های موجود معتبر ارائه شده شامل: عمق آب، جنس بستر، دامنه مطلوب پارامترهایی مانند دما، شوری، ویژگی های فیزیکوشیمیایی آب، شرایط هیدروبیولوژی و منابع آب TDS، ارزیابی مخاطرات بیولوژیکی آب و نوع گونه ماهی پرورشی و تعیین ظرفیت بهره برداری منبع آبی در فصول مختلف سال که به تایید سازمان شیلات ایران رسیده باشد و با رعایت موارد زیر تعیین و به مورد اجرا گذارده می شود:

۶-۱- امکان مهار قفس ها و نیز دسترسی آسان به قفس ها و نمونه برداری فراهم باشد.

تبصره- استفاده از سازه مناسب برای چارچوب قفس متناسب با شرایط هیدرولیکی سد و به کارگیری سیستم مهار مناسب برای کنترل و مدیریت فرار ماهیان ضروری است.

۶-۲- حداقل عمق زیر قفس های نگهداری و پرورش ماهی در زمان پرورش نباید از ارتفاع قفس کمتر باشد.

تبصره- در مطالعات امکان سنجی آبی پروری، در نظر گرفتن حداقل عمق آب ثبت شده منبع آبی در مکان یابی محل استقرار قفس ها، ضروری است.

۶-۳- دور از محل ورود آلودگی های شیمیایی، فیزیکی و بیولوژیکی در انواع صنعتی، کشاورزی، خانگی و دور از مصب رودخانه ها و محل ورود گل آلودگی و رسوبات باشد به نحوی که تاثیری بر پارامترهای فیزیکوشیمیایی مورد نظر برای گونه ماهی پرورشی نداشته باشد.

۶-۴- برای انجام عملیات غوطه وری و درمانی، در نظر گرفتن یک قفس خالی قابل انتقال و جابجایی (با ویژگی سایر قفس ها) و نیز یک وان از جنس مناسب (فایبرگلاس) با ظرفیت حداقل یک متر مکعب، ضروری است. شبکه تور باید قابل شستشو و ضد عفونی باشد.

ماده ۷ - مساحت زمین:

مساحت زمین (برای استقرار تاسیسات پشتیبان) باید به نحوی در نظر گرفته شود که امکان استقرار تاسیسات مورد نیاز فراهم باشد.

ماده ۸- طرح و نقشه:

طرح و نقشه مرکز باید توسط متقاضی اخذ پروانه بهداشتی تاسیس متناسب با ظرفیت و براساس اصول (Good GAP) (Aquaculture Practice) عملیات پرورش خوب، GHP (Good Hygiene Practice) عملیات بهداشتی خوب و نیز امنیت زیستی (Biosecurity) به نحوی تهیه و ارائه شود که شامل موارد ذیل باشد :

۸-۱- جانمایی محل استقرار قفس ها، نوع و اندازه سازه ها متناسب با گونه ماهی پرورشی

۸-۲- تاسیسات پشتیبان: شامل انبار نگهداری خوراک، انبار لوازم و تجهیزات، انبار یخ، انبار سوخت، ساختمان اداری، نگهبانی، تاسیسات برق و یا موتورخانه، سرویس های بهداشتی، رختکن، راه های دسترسی، مکان های رفاهی (محل استراحت کارکنان، سالن غذاخوری و نمازخانه) و دفتر دامپزشکی که در نزدیک ترین فاصله ممکن از مرکز در محدوده همان شهرستان، پیش بینی و احداث می شوند.

تبصره- ایجاد اتاق در مجاورت سایت پرورش برای نگهداری ملزومات و خوراک روزانه ضروری است. در مناطقی که ساخت و ساز ممنوع می باشد، استقرار کانکس با دارا بودن شرایط بهداشتی مربوط، بلامانع است.

ماده ۹- ویژگی های آب :

ویژگی های فیزیکی، شیمیایی و میکروبی آب منطقه استقرار قفس ها باید مطابق ضوابط و دستورالعمل های ابلاغی از سوی سازمان و متناسب با نیازهای گونه ماهی پرورشی باشد.

ماده ۱۰- انبار نگهداری خوراک:

انبار نگهداری خوراک باید دارای شرایط و امکانات زیر باشد:

- ۱-۱۰- کف و دیواره قابل شستشو و ضدعفونی باشد.
- ۲-۱۰- کف انبار به منظور جلوگیری از نفوذ آب و رطوبت و عوارض ناشی از آن باید از سطح زمین محوطه بیرونی بالاتر قرار گیرد. در غیر اینصورت صورت با فراهم نمودن تمهیدات لازم از نفوذ آب و رطوبت به داخل انبار جلوگیری شود.
- ۳-۱۰- امکانات کنترل رطوبت و دما و نیز جلوگیری از ورود جوندگان و حشرات موذی دارا باشد.
- ۴-۱۰- دارای تهویه مناسب باشد.
- ۵-۱۰- دارای پالت (محکم، مناسب و قابل شستشو و ضدعفونی) جهت نگهداری خوراک باشد.
- ۶-۱۰- دارای درب قابل کنترل برای جلوگیری از تردد افراد متفرقه به انبار باشد.
- ۷-۱۰- دارای وسایل توزین و توزیع خوراک باشد.

ماده ۱۱- انبار نگهداری لوازم و تجهیزات:

مرکز باید دارای انبار نگهداری لوازم و تجهیزات با شرایط و امکانات زیر باشد:

- ۱-۱۱- دارای قفسه بندی های اختصاصی و یا امکانات لازم برای نگهداری مجزای دارو، مواد شیمیایی، سموم و ضدعفونی کننده های مورد نیاز ، باشد .
- ۲-۱۱- تمامی تجهیزات و وسایل شامل: قفس، بارج، مخزن خوراک، لوله های توزیع و پخش خوراک، باید دارای شرایط و ضوابط بهداشتی زیر باشند:
 - در برابر حداکثر شدت، سرعت و ارتفاع امواج و نیز شدت و سرعت باد ثبت شده در منطقه از استحکام لازم برخوردار باشد.
 - تمامی سطوح آن ها به راحتی قابل تمیز کردن و ضدعفونی باشد.
 - فاقد لبه های تیز (که باعث ضرب خوردگی ماهی شود) باشد.
 - مقاوم در برابر زنگ زدگی، پوسیدگی و خوردگی باشند.
 - از موادی ساخته شده باشد که برای آبی مضر نبوده و با اصول زیست محیطی سازگار باشد.
 - از تورهای دارای خاصیت آنتی فولینگ استفاده شود.
 - قفس ها نشانه گذاری (شماره گذاری) شده باشند.

ماده ۱۲- رختکن و سرویس های بهداشتی:

رختکن و سرویس های بهداشتی باید دارای شرایط زیر باشند :

۱-۱۲- دارای شرایط بهداشتی، نور کافی و تهویه مناسب باشد.

۲-۱۲- دارای روشویی مجهز به آب سرد و گرم (که بدون دخالت دست باز و بسته شوند)، صابون مایع، حوله کاغذی یک بار مصرف و سطل درب دار باشد.

تبصره ۱- فضلاب سرویس های بهداشتی نباید به منبع آبی (محل استقرار قفس ها) وارد شود.

تبصره ۲- در مناطقی که ساخت و ساز ممنوع می باشد، بهره گیری از کانکس با شرایط فوق امکان پذیر می باشد.

ماده ۱۳- کنترل جوندگان و حیوانات مزاحم:

به منظور کنترل و مبارزه با جانوران مزاحم و پرندگان مهاجم، استفاده از تورهای حفاظتی (تور ضد شکار و تور ضد پرنده) با ویژگی های زیر در اطراف قفس ها و نیز تور ضد پرنده در بخش فوقانی قفس ها، الزامی است.

۱-۱۳- جنس تورها از مقاومت کافی برخوردار باشد.

۲-۱۳- قطر چشمه های تور باید به گونه ای در نظر گرفته شود که جانوران مهاجم قادر به عبور از آن ها نباشند.

۳-۱۳- از موادی ساخته شده باشد که کمترین جرم گیری و بارگیری مواد آلی را داشته باشند.

۴-۱۳- جمع آوری مداوم و منظم تلفات و ماهیان مرده داخل و کف قفس و نگهداری مناسب کیسه های خوراک برای جلوگیری از هجوم جانوران شکارچی، ضروری است.

ماده ۱۴- الزامات صدور پروانه بهداشتی:

۱-۱۴- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی (اعم از دولتی، غیر دولتی و وابسته به دولت) متقاضی دریافت پروانه بهداشتی تاسیس مرکز/مجمع ، موظفند مدارک زیر را در سامانه مربوطه بارگذاری نمایند:

الف- گزارش مطالعات انجام شده و یا داده های موجود معتبر (موضوع ماده ۶ این دستورالعمل) به همراه نقشه جغرافیایی (UTM) محل استقرار مرکز، نوع و اندازه سازه ها متناسب با ظرفیت و نیز گونه ماهی پرورشی و تاسیسات پشتیبان که به سازمان شیلات ایران رسیده است.

ب- موافقت شرکت سهامی آب منطقه ای با اجرای طرح (در خصوص منابع آبی تحت پوشش وزارت نیرو)

ج- موافقت سازمان حفاظت محیط زیست با اجرای طرح در منابع آبی (واقع در محدوده مناطق چهارگانه تحت مدیریت سازمان مذکور شامل: پارک ملی ، اثر طبیعی ملی ، پناهگاه حیات وحش ، منطقه حفاظت شده).

د- موافقت شرکت توزیع نیروی برق استان/شهرستان (در صورت نیاز به تامین برق جهت تاسیسات پشتیبان)

۲-۱۴- پرورش همزمان گونه های غیر متجانس (گونه های با شرایط پرورش متفاوت و نیز رفتارهای تغذیه ای و بیولوژیک مختلف)، در یک منبع آبی، ممنوع می باشد.

۳-۱۴- فاصله بین قفس های نگهداری و پرورش ماهی در یک مرکز بر حسب نوع قفس متفاوت بوده ولی رعایت حداقل فاصله ۲۰ (بیست) متری از یکدیگر، الزامی است.

۴-۱۴- حداکثر ظرفیت نگهداری و پرورش ماهی در قفس ، ۱۰ (ده) کیلوگرم برای ماهیان خاویاری و ۲۰ (بیست) کیلوگرم برای سایر ماهیان (برحسب وزن ماهی پایان دوره پرورشی) به ازاء هر یک متر مکعب قفس، در نظر گرفته می شود.

۵-۱۴- برای هر منبع آبی صرفا یک پروانه بهداشتی به نام شخص حقیقی و یا حقوقی واجد شرایط صادر می شود.

تبصره- در خصوص منابع آبی بزرگ واجد شرایط زیر که امکان واگذاری منبع آبی به چند متقاضی جهت استقرار قفس فراهم باشد، متقاضیان واجد شرایط می توانند پس از ثبت شرکت یا تعاونی و یا تشکل قانونی، درخواست خود را در قالب مجتمع به نام شرکت، یا تعاونی و یا تشکل قانونی ثبت شده ارائه و پس از اخذ پروانه بهداشتی بهره برداری تحت مدیریت تولیدی(پرورشی) و بهداشتی یکپارچه فعالیت نمایند.

الف- رعایت حداقل فاصله ۱۰۰۰ (یکهزار) متری فی مابین هر یک از مراکز مستقر در مجتمع (ملاک تعیین فاصله بین مراکز نگهداری و پرورش ماهی در قفس مستقر در مجتمع، فاصله فی مابین نزدیک ترین قفس های مستقر در دو مرکز مجاور می باشد).
ب- فعالیت مجتمع صرفا با یک نوع آبزی و یک شیوه بهره برداری واحد، مجاز می باشد.

ج- ذخیره سازی مجدد بچه ماهی در قفس پس از برداشت کامل ماهی از قفس ها (رعایت سیستم All in- All out)، امکان پذیر می باشد.

د- برای هر مجتمع صرفا یک پروانه بهداشتی اصلی به نام شرکت، تعاونی و یا تشکل قانونی ثبت شده صادر و برای هر یک از مراکز مستقر در مجتمع نیز با حفظ شماره پروانه بهداشتی اصلی ، پروانه ای مجزا با شماره فرعی صادر می شود.

۶-۱۴- مدت اعتبار پروانه بهداشتی صادره از تاریخ صدور یک سال (برابر اعتبار قرارداد ارائه شده) بوده و تمدید آن منوط به احراز شرایط و ضوابط مندرج در این دستورالعمل می باشد.

۷-۱۴- با توجه به مطالعات صورت گرفته و متناسب با شرایط لیمنولوژیک و نتایج آزمایشات ادواری انجام شده، در صورت اعلام اداره کل، انجام آیش گذاری الزامی است.

۸-۱۴- صدور پروانه بهداشتی بهره برداری مرکز/مجتمع، منوط به بکارگیری یک نفر دکتر دامپزشک واجد شرایط به عنوان مسئول فنی بهداشتی متناسب با ظرفیت تولیدی منبع آبی می باشد.

تبصره ۱- در مورد منابع آبی با ظرفیت تولید پائین تر از ۱۰۰۰ (هزار) تن در سال، هر دو منبع آبی مستقر در محدوده یک استان می توانند یک نفر دکتر دامپزشک را مشترکا به عنوان مسئول فنی بهداشتی ، معرفی نمایند.

تبصره ۲- دامپزشکانی که مسئولیت هم زمان بیش از یک مرکز را بر عهده می گیرند، باید معرفی نامه و برنامه حضور خود در هر مرکز را به همراه تعهد رسمی (سپرده شده در دفاتر اسناد رسمی کشور) مربوط را به اداره کل به جهت درج مراکز تحت مسئولیت در پروانه اشتغال صادره ، ارائه نماید.

ماده ۱۵- تکالیف متقابل متصدی و مسئول فنی بهداشتی مرکز:

۱۵-۱- متصدی مرکز موظف به انجام اقدامات زیر می باشد:

۱۵-۱-۱- رعایت ضوابط و مقررات بهداشتی ابلاغی از سوی سازمان .

تبصره- شرح وظایف متصدیان و مسئولین فنی بهداشتی واحدهای تحت نظارت به انضمام تعهدات و مسئولیت های متقابل طی ابلاغیه شماره ۴۰۰/۱۰/۱۴۶۵۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۲ از سوی سازمان به ادارات کل دامپزشکی استان ها برای اجرا ابلاغ شده است.

۱۵-۱-۲- به کارگیری مسئول فنی بهداشتی واجد شرایط مندرج در ماده (۱۲) آئین نامه اجرایی نظارت بهداشتی دامپزشکی.

۱۵-۱-۳- خودداری از هرگونه دخالت در حوزه تخصصی وظایف مسئول فنی بهداشتی یا ممانعت از انجام وظیفه کنترل بهداشتی و سلب استقلال رای وی.

۱۵-۱-۴- خودداری از هرگونه فعل یا ترک فعلی در مراحل نگهداری و پرورش دام که سبب آسیب به سلامت یا ضرر و زیان مصرف کننده در اثر تغییر در وضعیت سلامت یا ویژگی های بهداشتی (حسی، فیزیکی، شیمیایی یا میکروبی) مربوط یا انقضای تاریخ مصرف یا مغایرت در اطلاعات مندرج در نشانه گذاری این اقلام شود.

۱۵-۱-۵- فعالیت در امور مربوط صرفا با حضور و نظارت مسئول فنی بهداشتی یا جانشین معرفی شده به اداره کل.

۱۵-۲- مسئول فنی بهداشتی مکلف به انجام اقدامات زیر است:

۱۵-۲-۱- انجام کامل و دقیق وظایف ابلاغی از سوی سازمان.

تبصره- شرح وظایف مسئولین فنی بهداشتی و متصدیان واحدهای تحت نظارت به انضمام تعهدات و مسئولیت های متقابل طی ابلاغیه شماره ۴۰۰/۱۰/۱۴۶۵۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۲ از سوی سازمان به ادارات کل دامپزشکی استان ها برای اجرا ابلاغ شده است.

۱۵-۲-۲- حضور در واحد تحت مسئولیت در زمان های فعالیت واحد مطابق برنامه زمان بندی ارائه شده به اداره کل .

۱۵-۲-۳- گزارش کامل و به موقع هر گونه تخلف بهداشتی در واحد تحت مسئولیت به اداره کل و یا اداره دامپزشکی شهرستان.

تبصره- اهم اقداماتی که باید زیر نظر مسئول فنی بهداشتی مرکز انجام پذیرد، شامل:

۱- تامین بچه ماهی مورد نیاز از منابع مجاز (دارای پروانه بهداشتی بهره برداری معتبر).

۲- اخذ گواهی بهداشتی حمل برای بچه ماهی ورودی به مرکز از طریق سامانه قرنطینه و تایید تخلیه آن توسط مسئول فنی بهداشتی مرکز در سامانه مذکور .

۳- رعایت شرایط بهداشتی قبل و حین حمل و نقل بچه ماهی شامل :

۳-۱- عدم غذادهی حداقل ۲۴ ساعت قبل از حمل و نقل.

۳-۲- ممانعت از تراکم بیش از حد در مخازن حمل و نقل .

۳-۳- استفاده از مخازن حمل مناسب و دارای تجهیزات هوادهی و جلوگیری از تغییرات شدید درجه حرارت یا اکسیژن محلول در طی مسیر حمل و نقل.

۳-۴- حمل توسط خودروهای مجاز(دارای پروانه اشتغال به حمل بهداشتی معتبر از اداره کل / اداره دامپزشکی شهرستان).

- ۴- کنترل بهداشتی خوراک و رعایت شرایط بهداشتی انبارداری شامل :
- ۴-۱- تأمین خوراک با کیفیت و پایداری مناسب و متناسب با نیاز غذایی گونه پرورشی از نظر سایز و اجزای خوراکی از کارخانجات مجاز (دارای پروانه بهداشتی بهره برداری و پروانه بهداشتی ساخت معتبر از اداره کل) .
 - ۴-۲- اخذ گواهی بهداشتی حمل خوراک مصرفی (صادره از سوی مسئول فنی بهداشتی کارخانه تولیدکننده خوراک) در سامانه قرنطینه و تایید تخلیه توسط مسئول فنی بهداشتی مرکز در سامانه مذکور.
 - ۴-۳- ضد عفونی کردن انبارها قبل از ورود خوراک.
 - ۴-۴- استفاده از پالت مناسب (قابل شستشو و ضد عفونی) و رعایت فاصله مناسب از دیوار و از یکدیگر.
 - ۴-۵- رعایت تهویه مناسب در زمان انبارداری.
 - ۴-۶- استفاده از توری برای مبارزه با حشرات و تله گذاری برای مبارزه با جوندگان .
 - ۴-۷- کنترل مداوم خوراک و بررسی هر گونه تغییر رنگ و بو و توجه به تاریخ مصرف آن.
- ۵- اعمال تمهیدات زیر برای کنترل و مدیریت مواد زائد شامل: ضایعات خوراک، موجودات چسبیده به تورها، ماهیان مرده، کیسه های خوراک، طناب ها و تورهای پوشیده و یا اجزای شکسته شده قفس ها.
- ۵-۱- استفاده از خوراک با کیفیت بالا و استفاده از تکنولوژی مناسب خوراک دهی و نصب قفس ها در محل با شدت تعویض آب مناسب .
 - ۵-۲- جمع آوری منظم و دائمی ماهیان مرده برای جلوگیری از هجوم موجودات شکارچی و بروز بیماری ها و از بین بردن اصولی آن ها از جمله دفن بهداشتی آن ها در جای مناسب و پوشاندن با آهک .
 - ۵-۳- استفاده از مواد (مجاز و غیر سمی) ضد موجودات چسبنده برای جلوگیری از مسدود شدن چشمه های تور.
 - ۵-۴- جمع آوری مواد زائد با استفاده از پمپ های غوطه ور و یا متصل کردن قیف های بزرگ PVC به کف قفس ها.
 - ۵-۵- در صورت امکان جابجا نمودن دوره ای قفس ها برای جلوگیری از ایجاد شرایط کیفی نامطلوب در رسوبات بستر زیر قفس ها به منظور کاهش تأثیرات نامطلوب بر اکوسیستم سد و آبی پروری.
 - ۶- رعایت شرایط بهداشتی حمل و نقل ماهیان بازاری (پایان دوره پرورش) شامل :
 - ۶-۱- بازدید ظاهری ماهیان قبل از بارگیری و اطمینان از سلامت آن ها .
 - ۶-۲- استفاده از خودروهای یخچالدار واجد شرایط (دارا بودن شرایط بهداشتی مربوطه و پروانه اشتغال به حمل بهداشتی معتبر از اداره کل/اداره دامپزشکی شهرستان) .
 - ۶-۳- صدور گواهی بهداشتی حمل برای ماهیان بازاری (پرورشی) در سامانه قرنطینه.
 - ۷- ثبت داده های عملیات پرورش (رها سازی، تلفات، خوراک دهی، زیست سنجی و غیره) ، اطلاعات و گزارشات توسط مسئول فنی بهداشتی به صورت منظم و به موقع در سامانه پایش و مراقبت بیماری های آبزیان و نیز بصورت دسته بندی شده (ترجیحا تحت برنامه های کامپیوتری نظیر Excel) و نگهداری آن ها به مدت حداقل دو سال در محل مناسب جهت ارائه به بازرسین بهداشتی اعزامی از سوی سازمان / اداره کل / اداره دامپزشکی شهرستان اقدام نماید.

ماده ۱۶- اشخاص حقیقی و یا حقوقی دارنده پروانه بهداشتی بهره برداری در صورت تخطی از اجرای ضوابط و مقررات بهداشتی به تشخیص سازمان با رای دادگاه صالح متعهد به پرداخت خسارت وارده به مصرف کنندگان اقلام غیر بهداشتی یا ناسالم می باشند.

تعیین نوع و میزان خسارات وارد شده به مصرف کننده به عهده مرجع ذی صلاح قانونی و تعیین نسبیت بین منشاء آسیب (قصور یا تقصیر مسئول فنی بهداشتی) و آسیب وارد شده و صدور حکم متناسب مطابق قانون مجازات اسلامی و سایر قوانین مربوط به عهده دادگاه صالح است.

ماده ۱۷- این دستورالعمل در (۱۷) ماده و (۱۵) تبصره تدوین و از زمان ابلاغ لازم الاجرا می باشد.